

**63/1 (SEM-3) (GE3/DSC)
PHLHG/RC3036**

2023

PHILOSOPHY

Paper : PHLHG3036/PHLRC3036

(Indian Philosophy)

Full Marks : 80

Pass Marks : 32

Time : 3 hours

*The figures in the margin indicate full marks
for the questions*

1. Choose the correct answer (any six) : 1×6=6

শুদ্ধ উত্তৰটো বাছি উলিওৱা (যি কোনো ছয়টা) :

(a) How many sources of valid knowledge are there according to Nyāya Philosophy?

ন্যায় দৰ্শন অনুসৰি বৈধ জ্ঞানৰ কিমানটা উৎস আছে?

(i) Three / তিনিটা

(ii) Four / চাৰিটা

(iii) Five / পাঁচটা

(iv) Six / ছয়টা

(2)

(b) _____ is the founder of Sāṃkhya Philosophy.

_____ সাংখ্য দৰ্শনৰ প্ৰবৰ্তক।

(i) Kapila

কপিল

(ii) Gautam

গৌতম

(iii) Kaṇād

কণাড

(iv) Patañjali

পতঞ্জলি

(c) How many non-Vedic systems are there in Indian Philosophy?

ভাৰতীয় দৰ্শনত কিমানটো অৰৈদিক সম্প্ৰদায় আছে?

(i) Two

দুটা

(ii) Three

তিনিটা

(iii) Four

চাৰিটা

(iv) Five

পাঁচটা

(3)

(d) Eight-fold Path of Buddhism is related to which Noble Truth?

বৌদ্ধ দৰ্শনৰ অষ্টাঙ্গিক মার্গ কোনটো আৰ্য সত্যৰ সৈতে জড়িত?

(i) First Noble Truth

প্ৰথম আৰ্য সত্য

(ii) Second Noble Truth

দ্বিতীয় আৰ্য সত্য

(iii) Third Noble Truth

তৃতীয় আৰ্য সত্য

(iv) Fourth Noble Truth

চতুৰ্থ আৰ্য সত্য

(e) How many kinds of substance are there in Vaiśeṣika Philosophy?

বৈশেষিক দৰ্শনত কেইপ্ৰকাৰৰ দ্ৰব্য আছে?

(i) Seven

সাতটা

(ii) Eight

আঠটা

(iii) Nine

ন'টা

(iv) Ten

দহটা

(4)

(f) How many kinds of extraordinary perceptions are there according to Nyāya Philosophy?

ন্যায় দৰ্শন অনুসৰি অলৌকিক প্ৰত্যক্ষ কেইটা প্ৰকাৰৰ?

(i) Two
দুটা

(ii) Three
তিনিটা

(iii) Four
চাৰিটা

(iv) Five
পাঁচটা

(g) How many qualities of Prakṛti are there according to Sāṃkhya Philosophy?

সাংখ্য দৰ্শন মতে প্ৰকৃতিৰ গুণ কেইটা?

(i) Three
তিনিটা

(ii) Four
চাৰিটা

(iii) Five
পাঁচটা

(iv) Six
ছয়টা

(5)

(h) 'There is a cause of suffering' is the _____ Noble Truth in Buddhism.

'দুখৰ কাৰণ আছে'—হৈছে বৌদ্ধ দৰ্শনৰ _____ আৰ্য সত্য।

(i) first
প্ৰথম

(ii) second
দ্বিতীয়

(iii) third
তৃতীয়

(iv) fourth
চতুৰ্থ

(i) How many member propositions are there in Parārthānumāna of Nyāya Philosophy?

ন্যায় দৰ্শনৰ পৰাৰ্থানুমানত কিমানটা সদস্য বচন আছে?

(i) Four
চাৰিটা

(ii) Five
পাঁচটা

(iii) Six
ছয়টা

(iv) Seven
সাতটা

(j) Śaṅkara's Vedānta Philosophy is known as
শংকৰাচাৰ্যৰ বেদান্ত দৰ্শনিক _____ বুলি জনা যায়।

(i) Advaita Vedānta

অদ্বৈত বেদান্ত

(ii) Viśiṣṭādvaita Vedānta

বিশিষ্টাদ্বৈত বেদান্ত

(iii) Dvaitādvaita Vedānta

দ্বৈতাদ্বৈত বেদান্ত

(iv) Tridvaita Vedānta

ত্ৰিদ্বৈত বেদান্ত

2. Answer the following questions (any five) : $2 \times 5 = 10$

তলৰ প্ৰশ্নবোৰৰ উত্তৰ দিয়া (যি কোনো পাঁচটা) :

(a) What is Alaukika Pratyakṣa in Nyāya Philosophy?

ন্যায় দৰ্শন অনুসৰি অলৌকিক প্ৰত্যক্ষ কাক বোলে?

(b) What do you mean by Anumāna?

অনুমান বুলিলে কি বুজা?

(c) What is called 'Dravya' according to Vaiśeṣika Philosophy?

বৈশেষিক দৰ্শনৰ মতে 'দ্রব্য' কাক বোলে?

(d) What do you mean by Vyāpti in Nyāya Anumāna?

ন্যায় অনুমানত ব্যাপ্তি বুলিলে কি বুজা?

(e) What do you mean by quality in Vaiśeṣika Philosophy?

বৈশেষিক দৰ্শনত গুণ বুলিলে কি বুজা?

(f) Why is Śaṅkara's Vedānta known as Advaita Vedānta?

শংকৰাচাৰ্যৰ বেদান্তক অদ্বৈত বেদান্ত কিয় বোলা হয়?

(g) What is Prakṛti Pariṇāmavāda to Sāṃkhya Philosophy?

সাংখ্য দৰ্শনৰ মতে প্ৰকৃতি পৰিণামবাদ কাক বোলে?

3. Answer the following questions (any six) : $5 \times 6 = 30$

তলৰ প্ৰশ্নবোৰৰ উত্তৰ দিয়া (যি কোনো ছয়টা) :

(a) Explain briefly Jñānalakṣaṇa Pratyakṣa as advocated by the Naiyāyikas.

নৈয়ায়িকসকলে সমৰ্থন কৰা জ্ঞানলক্ষণ প্ৰত্যক্ষৰ বিষয়ে চমুকৈ ব্যাখ্যা কৰা।

(b) Discuss briefly the Svārthanumāna in Nyāya Philosophy.

ন্যায় দৰ্শনৰ স্বার্থানুমান সম্পৰ্কে চমুকৈ আলোচনা কৰা।

- (c) Explain briefly the nature and classification of Śabda (Testimony) in Nyāya Philosophy.

ন্যায় দৰ্শনত 'শব্দ (Testimony)'ৰ প্ৰকৃতি আৰু শ্ৰেণীবিভাজনৰ বিষয়ে চমুকৈ ব্যাখ্যা কৰা।

- (d) What are the arguments given by the Sāṃkhya Philosophy for the existence of Prakṛti? Discuss.

সাংখ্য দৰ্শনত প্ৰকৃতিৰ অস্তিত্ব সম্পৰ্কে আগবঢ়োৱা যুক্তিসমূহ কি কি? আলোচনা কৰা।

- (e) Explain briefly the Nyāya-Vaiśeṣika theory of causation.

ন্যায়-বৈশেষিকৰ কাৰ্যকাৰণ তত্ত্বৰ বিষয়ে চমুকৈ ব্যাখ্যা কৰা।

- (f) Write a short note on Pūrvavat Anumāna and Śeṣavat Anumāna.

পূৰ্বৰং অনুমান আৰু শেষৰং অনুমান সম্পৰ্কে এটা চমু টোকা লিখা।

- (g) Discuss briefly the category of Abhāva (non-existence) as conceived by the Vaiśeṣika school.

বৈশেষিক দৰ্শনৰ 'অভাব' পদাৰ্থৰ বিষয়ে চমু আলোচনা কৰা।

- (h) Explain briefly the Third Noble Truth of Buddhism.

বৌদ্ধ দৰ্শনৰ তৃতীয় আৰ্য সত্যটো ব্যাখ্যা কৰা।

- (i) Discuss briefly Śaṅkara's conception of the world.

শংকৰাচাৰ্যৰ জগত সম্পৰ্কীয় মতবাদটো চমুকৈ আলোচনা কৰা।

- (j) Discuss briefly the 'Eight-fold Path' of Buddhism for the attainment of Nirvāṇa.

বৌদ্ধ দৰ্শনত নিৰ্বাণ প্ৰাপ্তিৰ বাবে দেখুওৱা 'অষ্টাংগিক মার্গ' সম্পৰ্কে চমুকৈ আলোচনা কৰা।

4. Answer the following questions (any two) : $10 \times 2 = 20$.

তলৰ প্ৰশ্নবোৰৰ উত্তৰ দিয়া (যি কোনো দুটা) :

- (a) Explain the Nyāya theory of testimony (Śabda).

ন্যায় দৰ্শনৰ শব্দ (Śabda)ৰ তত্ত্বটো ব্যাখ্যা কৰা।

- (b) Analyze the Sāṃkhya concept of Puruṣa. What are the proofs for the plurality of Puruṣa? Discuss.

সাংখ্য দৰ্শনৰ পুৰুষৰ ধাৰণা বিশ্লেষণ কৰা। বহুপুৰুষবাদ সম্পৰ্কে আগবঢ়োৱা প্ৰমাণসমূহ কি কি? আলোচনা কৰা।

- (c) Explain Nyāya conception of God. Discuss any one proof for the existence of God provided by Nyāya Philosophy.

ন্যায় দৰ্শনৰ ঈশ্বৰৰ ধাৰণা ব্যাখ্যা কৰা। ন্যায় দৰ্শনে প্ৰদান কৰা ঈশ্বৰৰ অস্তিত্বৰ যি কোনো এটা প্ৰমাণৰ বিষয়ে আলোচনা কৰা।

- (d) What is the 'theory of dependent origination' (Pratītyasamutpāda) in Buddhism? Discuss.

বৌদ্ধ দৰ্শনত প্ৰতীত্যসমুৎপাদ বুলিলে কি বুজায়? আলোচনা কৰা।

5. Answer the following questions (any one) : 14

তলৰ প্ৰশ্নবোৰৰ উত্তৰ দিয়া (যি কোনো এটা) :

- (a) What are the different systems of Indian Philosophy? Discuss the general characteristics of Indian Philosophy.

ভাৰতীয় দৰ্শনৰ বিভিন্ন সম্প্ৰদায়সমূহ কি কি? ভাৰতীয় দৰ্শনৰ সাধাৰণ বৈশিষ্ট্যসমূহ সম্পৰ্কে আলোচনা কৰা।

- (b) Discuss the theory of Satkāryavāda of Sāṃkhya Philosophy.

সাংখ্য দৰ্শনৰ সৎকাৰ্যবাদ তত্ত্বৰ বিষয়ে আলোচনা কৰা।

- (c) Is Brahman attributeless and indeterminate according to Śaṅkara? Discuss.

শংকৰাচাৰ্যৰ মতে ব্ৰহ্মান নিৰ্গুণ আৰু নিৰ্বিশেষ হয়নে? আলোচনা কৰা।

★ ★ ★